

Umsögn

Efni: Frumvarp til laga um breytingar á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (sveitarfélög og kórónuveirufaraldur), mál nr. 478
Viðtakandi: Umhverfis- og samgöngunefnd alþingis
Sendandi: Sviðstjóri fjármála- og áhættustýringarsviðs

Fyrir umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis liggur frumvarp til laga um breytingar á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (sveitarfélög og kórónuveirufaraldur), mál nr. 478.

Fjármála- og áhættustýringarsvið Reykjavíkurborgar veitti 7. janúar sl. umsögn um drög að frumvarpinu sem birtist á samráðsgátt stjórnvalda. Þar sem ekkert tillit var tekið til ábendinga Reykjavíkurborgar við frumvarpið áður en það var lagt fram á Alþingi er í þessari umsögn einungis farið yfir mikilvægustu gagnrýni borgarinnar á frumvarpið en fyrri umsögn fylgir með í heild sinni og er sú afstaða sem þar kemur fram ítrekuð. Umsögnin varðar einungis fjárhagsleg atriði frumvarpsins en ekki 1. gr. þess.

Í þessari umsögn er lögð megináhersla á 3. gr. frumvarpsins en þar er lagt til að sett verði tvenn bráðabirgðaákvæði vegna fasteignaskatta í lög um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995.

Fyrri bráðabirgðaákvæðið er í a. lið 3. gr. frumvarpsins og felur í sér að tveimur árum er bætt við lögveðsrétt kröfuhafa vegna fasteignaskatta á atvinnuhúsnæði að meðtöldum dráttarvöxtum vegna áranna 2020-2022. Þetta ákvæði snýr að sveitarfélaginu og á að auka möguleika þess að framlengja greiðslufrestum atvinnufyrirtækja um allt að tvö ár en ákvæðið felur ekki í sér skyldu sveitarfélaga að veita aukna greiðslufresti. Þannig geta atvinnufyrirtæki ekki gengið að því visu að þau fái aukna greiðslufresti enda eru sveitarfélög ekki lánastofnanir og mega ekki stunda slíka starfsemi. Framkvæmdin á þessu ákvæði hlýtur að kalla á að sveitarfélög setji sér reglur um framkvæmd ákvæðisins enda ljóst að einungis hluti af atvinnufyrirtækjum hefur lent í greiðsluferfiðleikum vegna heimsfaraldurs Covid-19. Hér verður að hafa í huga með hliðsjón af reynslunni af sambærilegu ákvæði eftir *bankahrun* að tímabundin lenging á greiðslufrestum mun auka áhættu kröfuhafa þegar tímabundnum frestum lýkur enda þarf gjaldandi þá bæði að greiða áfallandi kröfur og frestaðar kröfur. Þá er ljóst að frestun á innheimtu skattkrafna sveitarfélaga leiðir til aukinnar lánsfjárfarfar og fjármögnunaráhættu hjá viðkomandi sveitarfélögum til viðbótar við mikla lánsfjárförf vegna fyrirsjáanlegs tekjufalls og útgjaldaauka á árinu 2021.

Síðara bráðabirgðaákvæðið er í b. lið 3. gr. frumvarpsins og felur í sér heimild til sveitarfélaga að lækka eða fella niður dráttarvexti af fasteignasköttum á atvinnuhúsnæði hjá gjaldendum á grundvelli reglna sem sveitarfélagið setur. Þetta á aðeins við um þá gjaldendur sem eiga við verulega rekstrarörðugleika

að stríða vegna skyndilegs og ófyrirséðs tekjufalls vegna kórónuveirufaraldursins eða gjaldendur, sem leigja húsnæði til rekstraraðila, sem sömu skilyrði eiga við. Ef að sveitarfélag fellir niður dráttarvexti eða lækkar vaxtakjör mikið mun það auka umtalsvert ásókn atvinnufyrirtækja í þennan stuðning enda um ódýra fjármögnunarleið að ræða. Ætla má að það muni kalla á mikla og kostnaðarsama greiningarvinnu á umsóknum fyrirtækja svipað og þegar greiðsluskjóli var komið á í framhaldi af bankahruninu. Hvorki Reykjavíkurborg eða önnur sveitarfélög hafa sambærilegt aðgengi að upplýsingum um fyrirtæki og greiningarmöguleika á stöðu skuldara og ríkið setti á sínum tíma upp hjá umboðsmanni skuldara við ærinn kostnað.

Alþingi verður að hafa í huga við afgreiðslu á þessu frumvarpi að sveitarfélögin eru um þessar mundir að kljást við mjög miklar áskoranir í fjármálum sem snerta fjármögnun á lögbundinni þjónustu sveitarfélaganna við íbúa þeirra. Mörg sveitarfélög og ekki síst Reykjavíkurborg hafa á sama tíma að áeggjan alþingis sett sér áætlanir um tuga milljarða fjárfestingar sem munu bæði skipta atvinnufyrirtækin og almenning miklu máli. Sveitarfélögin ættu ekki við þessar aðstæður að þurfa einnig að takast á við flóknar og kostnaðarsamar stuðningsaðgerðir við atvinnufyrirtækin í landinu. Það verkefni ætti að mati Reykjavíkurborgar að vera alfarið á hendi ríkisins.

Fulltrúar Reykjavíkurborgar eru tilbúnir til að koma fyrir þingnefnd til að fara yfir þau sjónarmið sem hér koma fram.

Halldóra Káradóttir

sviðsstjóri fjármála- og áhættustýringarsviðs Reykjavíkurborgar

Hjálagt:

Umsögn Reykjavíkurborgar um drög að frumvarpi til laga um breytingar á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (Covid-19 og sveitarfélög) á samráðsgátt dags. 7.janúar 2021

Umsögn

Efni: Drög að frumvarpi til laga um breytingar á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (Covid-19 og sveitarfélög)

Í samráðsgátt, mál 279/2020, liggur fyrir tillaga samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra að drögum að stjórnarfrumvarpi um breytingar á sveitarstjórnarlögum nr. 138/2011, lögum um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995 og lögum um stofnun opinbers hlutafélags um Lánasjóð sveitarfélaga nr. 150/2006, vegna áhrifa kórónuveirufaraldursins á sveitarfélög. Umsagnir skulu berast eigi síðar en 7.1.2021.

Í drögunum kemur fram að markmið frumvarpsins sé að tryggja að sveitarfélög hafi svigrúm til að ráðast í auknar fjárfestingar og mæta aðsteðjandi vanda í rekstri vegna þeirra áhrifa sem kórónaveirufaraldurinn hefur haft á íslenskt efnahagslíf og búskap hins opinbera, að auðvelda sveitarfélögum að koma til móts við rekstraraðila sem eiga í greiðsluerfiðleikum vegna faraldursins, þannig að sveitarfélög geti sýnt aukinn sveigjanleika við innheimtu, og að tryggja starfhæfi sveitarstjórna og auðvelda ákvarðanatöku sveitarfélaga við óvenjulegar aðstæður, s.s. vegna farsóttar eða náttúruhamfara.

Í þessari umsögn fjármála- og áhættustýringarsviðs Reykjavíkurborgar er athygli beint að fjárhagslegum þáttum frumvarpsins.

Um einstaka greinar frumvarpsins

2. gr.

Í 2. gr. frumvarpsins er lögð til að sú breyting að framlengja til ársins 2025 bráðabirgðaákvæði VII í sveitarstjórnarlögum, sem heimilar sveitarfélögum tímabundið að víkja frá skulda- og jafnvægisreglu 1. og 2. tölul. 2. mgr. 64. gr. sveitarstjórnarlaga. Samkvæmt drögunum er markmið þessarar tillögu er að veita sveitarfélögum aukið svigrúm til að takast á við auknar fjárfestingar og mæta aðsteðjandi vanda í rekstri og samræma fjármálareglur sveitarfélaga við reglur sem gilda um fjármál ríkisins.

Það er mat fjármála- og áhættustýringarsviðs að þessi breyting sé mikilvæg og til samræmis við sambærilega breytingu á lögum um opinber fjármál.

Vakin er engu að síður athygli á því að þessi lagabreyting ein og sér felur ekki í sér aðgerð til að mæta þeim fordæmalausum fjárhagsvanda sem mörg sveitarfélög standa frammi fyrir vegna mikils tekjufalls og útgjaldaauka á árinu 2020 sem rekja má til heimsfaraldurs kórónaveirunnar. Aðgerðin dregur hvorki úr tekjufallinu eða útgjaldaaukanum né heldur bætir hún aðgengi að lánsfé til að takast á við kröfur um auknar fjárfestingar. Lagabreytingin varðar í raun aðeins það hvort eftirlitsaðilar grípi til sérstakra

aðgerða á umræddu tímabili ef fjárhagur sveitarfélags uppfyllir ekki skulda- og jafnvægisreglu 64. gr. sveitarstjórnarlaga.

Rétt er að vekja athygli á því að tekjufall Reykjavíkurborgar á árinu 2020 vegna heimsfaraldursins var metið í nóvember 2020 um 12,5 ma.kr. og útgjaldaauki um 2,6 ma.kr. eða samtals rúmlega 15 ma.kr. Stuðningur ríkisins vegna þessara aðstæðna kom fram um áramótin síðustu í formi sérstakra framlaga vegna aukningar í útgjöldum til fjárhagsaðstoðar (465 m.kr) og aukningar í útgjöldum vegna þjónustu við fatlað fólk (231 m.kr). Að framangreindu virtu má ætla að fjárhagslegar afleiðingar af kórónuveirufaraldrinum séu hvergi meiri en í Reykjavík, hvort sem horft er til heildarfjárhæðar eða mælt á hvern íbúa.

Í frumvarpi að fimm ára áætlun Reykjavíkurborgar er gert ráð fyrir að samstæða borgarinnar uppfylli ekki jafnvægisviðmið 64. gr. laga nr. 138/2011 tímabilið 2019-2021 og tímabilið 2020-2022 en verði orðið jákvætt eftir það.¹

Þá er í frumvarpi að fimm ára áætlun Reykjavíkurborgar gert ráð fyrir að samstæða borgarinnar uppfylli ekki skuldaviðmið skv. 64. gr. laga nr. 138/2011 árin 2022-2025 en nái því marki frá og með 2027 samkvæmt nýsamþykkttri fjármála- og fjárfestingarstefnu Reykjavíkurborgar.²

¹Sjá frumvarp að fjárhagsáætlun 2021 og fimm ára áætlun 2021-2025: <https://reykjavik.is/fjarhagsaaetlun-reykjavikurborgar-2021>

²Sjá fjármála- og fjárfestingarstefnu Reykjavíkurborgar:

https://reykjavik.is/sites/default/files/skiol_borgarstjornarfundur/fjarmaalastefna_og_fjartestingarstefna_2021-2030_0.pdf

3. gr. a-liður:

Í frumvarpsdrögum er lagt til að við ákvæði laga um tekjustofna sveitarfélaga bætist við nýtt ákvæði sem kveður á um að þrátt fyrir ákvæði 7. gr. fylgir fasteignaskatti skv. c-lið 3. mgr. 3. gr., vegna árána 2020-2022, lögveð í fasteign þeirri sem hann er lagður á, ásamt dráttarvöxtum í fjögur ár frá gjalddaga.

Ákvæðið felur í sér að tveimur árum er bætt við lögveðsrétt kröfuhafa vegna fasteignaskatta á atvinnuhúsnaði að meðtöldum dráttarvöxtum vegna árána 2020-2022. Þannig má skilja ákvæðið svo að dráttarvextir verði lagðir á, eins og lögina gera ráð fyrir, 30 dögum eftir hvern gjalddaga, á tímabilinu í allt að fjögur ár frá fyrsta gjalddaga. Innheimtuaðgerðir sveitarfélaga virkjast með hefðbundnum hætti í samræmi við reglur, en eigi síðar en 12 mánuðum fyrir lok fjögurra ára lögveðsfrests til að knýja á um fullnustu kröfunnar verði af þessari breytingu.

Það er mat Reykjavíkurborgar að frestun á greiðslum fasteignaskatta á grundvelli frumvarpsins geti numið 1,6 til 2,0 ma.kr. á ársgrundvelli hjá borginni. Slík frestun kallar eðlilega á aukna lántökuþörf af hálfu Reykjavíkur, aukinn fjármagnskostnað og auk þess talsverðan aukakostnað vegna yfirferðar og utenumhalds. Minnt er á að sveitarfélög eru ekki lánastofnanir og hafa ekki sama aðgengi að upplýsingum og slíkar stofnanir gagnvart viðskiptavinum sínum, auk þess sem 69. gr. sveitarstjórnarlaga heimilar ekki að sveitarfélag gangist í ábyrgðir gagnvart skuldbindingum þriðja aðila. Gera má ráð fyrir að þeir aðilar sem sækjast eftir lengri greiðslufrestum hjá sveitarfélögum séu einmitt þeir sem hafa ekki aðgang að lánsfjármagni á markaði. Gagnstætt því sem stendur í greinargerð með drögum að frumvarpi má ætla að áhætta kunni að fylgja slíkum greiðslufrestum. Í fyrsta lagi kann sú áhætta að felast í því að verst settu fyrirtækin sækji í þessa fyrirgreiðslu á meðan þau sem betur standa fá fyrirgreiðslu hjá lánastofnunum eða nýtt fjármagn frá eigendum sínum. Í annan stað má ætla að áhætta felist í aðgengi sveitarfélagsins að fjármagni en í greinargerð um 4. gr. frumvarpsdraga segir að lánveitingar Lánasjóðs sveitarfélaga séu einkum hugsaðar til að mæta rekstrarhalla vegna lögbundinna verkefna sveitarfélaga og verkefna sem almennt eru ekki í samkeppnisrekstri. Miðað við þetta orðalag geta sveitarfélög ekki vænst þess að fá lánveitingar hjá Lánasjóði sveitarfélaga vegna fjármögnunar á frestuðum greiðslum vegna fasteignaskatta þar sem sú lánveiting væri ekki beint vegna rekstrarhalla heldur frestun á tekjum.

3. gr. b-liður:

Með þessari tillögu að breytingu á 7. og 32. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga er lögð til breyting á stöðu dráttarvaxta af vangreiddum fasteignasköttum þannig að dráttarvextir teljist ekki órjúfanlegur hluti af fasteignaskattakröfu sveitarfélags. Þessari tillögu að breytingu er Reykjavíkurborg algjörlega mótfallin þar sem hún rýrir í grundvallaratriðum réttarstöðu sveitarfélaga sem kröfuhafa að því er varðar dráttarvexti á fasteignaskatt.

Í gildandi lögum um tekjustofna sveitarfélaga er kveðið á um eftirfarandi:

- Í 5. mgr. 4. gr. laganna er kveðið á um að eindagi fasteignaskatts sé þrjátíu dögum eftir gjalddaga og fellur allur skattur ársins í gjalddaga ef vanskil verða.
- Í 1. mgr. 32. gr. laganna er kveðið á um að séu gjöld samkvæmt lögum eigi greidd innan mánaðar frá gjalddaga **skal** greiða sveitarstjórn dráttarvexti af því sem gjaldfallið er.
- Þá er í 33. gr. kveðið á um að gjöld samkvæmt lögum, svo og dráttarvexti, megi taka lögtaki.

- Að auki er í 1. ml. 7. gr. laganna kveðið á um að fasteignaskattinum fylgir lögveð í fasteign þeirri, sem hann er lagður á, og **skal** ásamt dráttarvöxtum í tvö ár frá gjalddaga ganga fyrir öllum öðrum veðkröfum er á eigninni hvíla.

Ekki er hægt að skilja fyrrgreind lagaákvæði öðruvísi en svo að gjöldin, þ.e. fasteignaskatt og áfallna dráttarvexti, skuli ekki aðskilja heldur sé um eina og sömu kröfu að ræða.

Drögin að frumvarpi fela í sér heimild til sveitarfélaga um að lækka eða fella niður dráttarvexti á kröfur vegna fasteignaskatta sem lagðir eru á atvinnuhúsnæði á grundvelli reglna sem sveitarfélög setja sér. Fjármála- og áhættustýringarsvið leggur áherslu á að fasteignaskattur er ákvarðaður með heimild í lögum, í samræmi við áskilnað 40. og 77. gr. laga nr. 33/1944, Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands um að óheimilt sé að breyta eða afnema álagningu nema með beinni lagaheimild. Vegna lagáskilnaðar stjórnarskrárinnar er óheimilt að fela stjórnvöldum, þ.m.t. sveitarfélögum, vald til að ákveða hvort leggja skuli á skatt, breyta honum eða afnema hann og þá eru gerðar ríkar kröfur til skýrleika skattlagningarheimilda. Reykjavíkurborg telur að sömu sjónarmið gildi um dráttarvexti á fasteignaskatt og skattinn sjálfan enda séu gjöldin samtvinnuð. Fyrirliggjandi drög að 3. gr. frumvarpsins uppfylla að mati Fjármála- og áhættusviðs Reykjavíkurborgar ekki skýrleikakröfu til skattlagningarheimildar sem leiða af lagaáskilnaðarreglum stjórnarskrárinnar. Í ljósi þessa er það mat Reykjavíkurborgar að það standist ekki lög að sveitarfélög setji reglur varðandi lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta.

Skatturinn stendur undir lögbundinni þjónustu sveitarfélagsins ásamt öðrum verkefnum sem sveitarfélaginu eru falin. Dráttarvextir eru órjúfanlegur hluti fasteignaskatts og verða ekki skildir frá t.d. við innheimtu né við beitingu lögveðsréttar vegna vanefnda. Dráttarvextir eru þannig hluti þeirrar kröfu sem lögð er til grundvallar þegar lögveðsréttar er beitt vegna vanefnda gjaldenda á fasteignaskatti við nauðungarsölu. Má því út frá lögum túlka dráttarvexti sem hluti af skattheimtu fasteignaskatts og verður málefnum þeirra ekki skipað með öðrum hætti en annarri skattheimtu, það er að segja með skýrri lagasetningu þar um. Markmið skatta er að afla hinu opinbera tekna til að standa undir útgjöldum óháð því hvort eða hvaða þjónusta er veitt á móti til skattgreiðandans. Ráðstöfun skattfjár getur verið bundin í lög eða að hann renni til samneyslu án þess að það sé sérstaklega skilgreint með lögum enda sé þá um ákveðinn tekjustofn að ræða til ákveðinnar starfsemi. Í lögskýringum um skattlagningar- og gjaldtökuheimildir er tekið fram að leyfi lög gjaldtöku umfram kostnað í þessu skyni, er um skattheimtu að ræða en ekki þjónustugjald.

Í 3. gr. b. í drögum að frumvarpi er gert ráð fyrir að gjaldendur sem uppfylla ákveðin skilyrði geti, á grundvelli reglna sem sveitarfélagið setur, fengið lækkun eða jafnvel niðurfellingu dráttarvaxta. Skilyrðin sem tilgreind eru vísa til „verulegra rekstarörðugleika“ vegna kórónuveirufaraldursins, eða gjaldendum sem leigja húsnæði til rekstraraðila sem sömu skilyrði eiga við. Þetta gerir kröfur um að sveitarfélögin fái allar upplýsingar um fjárhagsaðstæður viðkomandi aðila sem þarf til að leggja mat á stöðu þeirra þar með talið virðisaukaskattskýrslur, staðgreiðsluskilagreinar, endurskoðaða ársreikninga, tekjuskattsframtöl og tekjuáætlanir og önnur þau gögn sem sveitarfélagið telur sig þurfa. Skortur á gagnaframlagningu leiðir til þess að erindið yrði ekki skoðað frekar. Rýning á fyrrgreindum gögnum kallar á mikla sérfræðivinnu hjá sveitarfélögunum og mikinn tilkostnað sem augljóslega verður að varpa á umsækjendur en ekki almenna skattgreiðendur sveitarfélagsins. Þá væri flækjustigið á slíkri rannsóknarvinnu mikið og tímafrekt. Hér má minna á að eftir bankahrunið setti ríkið á laggir sérstaka stofnun, Umboðsmann skuldara, sem fól í sér útvistun á verkefninu sem í raun var ekki kostað af

ríkissjóði heldur bönkunum. Það er mat Reykjavíkurborgar að útilokað sé að ætla sveitarfélögunum að axla þetta verkefni nema með viðtækum stuðningi ríkisins.

Það er vert að skoða áhrif breytingatillögunnar sem felst í 3. gr. b í drögum að frumvarpi út frá hagsmunum gjaldenda. Tillagan felur í sér möguleika á frestun greiðslna og gerð greiðsluáætlana sem að geta í raun haft í för með sér snjóboltaáhrif fyrir gjaldendur. Sem dæmi má nefna að gjaldendur fái helming fasteignagjalda ársins 2021 og 2022 dreift á næstu tvö ár á eftir þá myndi greiðslubyrðin á þriðja ári, þ.e. 2023, fela í sér greiðslu á fullum gjöldum þess árs auk helming greiðslubyrðar árána 2021 og 2022 að meðtöldum vöxtum. Fjárhagsstaða ársins 2023 kann að hafa batnað en það myndi engu að síður reynast mörgum fyrirtækjum um megn að takast á við fasteignaskattaskuldir fyrri ára til viðbótar við skuldir ársins. Þetta myndi ekki aðeins ná til ársins 2023 heldur a.m.k. standa fram til ársins 2026 ef fullur lögveðstími yrði nýttur til hins ýtrasta. Við þær aðstæður yrði þessi aðferðarfræði jafnvel bjarnargreiði og frestun á hagkvæmari fjármögnunarleið fyrir fyrirtækin annað tveggja með lánsfjármagni eða nýju áhættufjármagni.

Gjalddögum fasteignagjalda í Reykjavík var fjölgað úr 9 í 11 á síðasta ári og svo mun áfram verða árið 2021. Er því búið að dreifa álagningunni eins og hægt er, hvort heldur er hjá einstaklingum eða lögaðilum sem ætti að koma sér vel fyrir gjaldendur. Þá hefur lögaðilum í fjárhagserfiðleikum verið veitt heimild til að óska eftir fresti til að greiða þrjá gjalddaga fasteignaskatts ársins 2020 til júní, júlí og ágúst mánaða 2021, eins og kunnugt er. Vegna þeirra aðgerða þarf Reykjavíkurborg að afla sér lánsfjár sem nemur hundruðum milljóna króna vegna frestunar á greiðslum fasteignaskatta.

Reykjavíkurborg hefur orðið fyrir miklu tekjufalli og útgjaldaaukningu sem er rakið til kórónuveirufaraldursins. Reykjavíkurborg stendur frammi fyrir því að fjármagna bæði viðspyrnuaðgerðir sem gripið var til að sporna við því ástandi sem skapaðist í kjölfarið og auknar fjárfestingar til að halda uppi atvinnustiginu. Breytingartillagan felur í sér að sveitarfélögin eigi ekki aðeins að standa vörð um velferð íbúa og auka fjárfestingar heldur einnig að taka á sig greiðslufresti og jafnvel gefa alveg eftir kröfur vegna fasteignaskatta. Það er ekki hlutverk sveitarfélaga að koma að fjárhagslegri aðstoð við lögaðila eða að veita þeim vaxtalaus lán til lengri tíma eða fella niður gjöld. Slíkar aðgerðir verða að koma frá ríkinu. Með lækkun eða niðurfellingu á skatttekjum sveitarfélaga er verið að draga enn frekar úr getu þeirra til að sinna lögbundnum verkefnum. Fasteignaskattar eru mikilvægur tekjustofn til að standa undir lögbundinni þjónustu sveitarfélaga og hlutverk sveitarfélaga snýr fyrst og fremst að þjónustu við íbúa sveitarfélagsins en ekki fjármögnun á rekstri fyrirtækja eða almennri hagstjórn.

4. gr.

Í 4. gr. frumvarpsins er lögð til breyting á lögum um Lánasjóð sveitarfélaga nr. 150/2006 sem felur í sér að Lánasjóðnum verður heimilt að veita sveitarfélögum, stofnunum og fyrirtækjum þeirra sem sinna lögmætum verkefnum, lán til að mæta rekstrarhalla 2020-2022.

Það er mat fjármála- og áhættustýringarsviðs að auknar heimildir Lánasjóðs sveitarfélaga til að lána sveitarfélögum sem eru í hallarekstri vegna tekjufalls og/eða útgjaldaaukningar fjármuni gegn veði í framtíðartekjustofnum sé nauðsynleg aðgerð. Það er mikilvægt að Reykjavíkurborg geti tekið lán hjá sjóðnum vegna mögulegs hallareksturs á næstu tveimur til þremur árum. Við mat á áhrifum á þessari lagagrein skv. 6. kafla greinargerðarinnar er greinilega ekki gert ráð fyrir að Reykjavíkurborg né

fyrirtæki í hennar eigu séu lántakendur hjá Lánasjóði sveitarfélaga. En vakin er athygli á því að fjárförf borgarinnar vegna hallareksturs einungis á árinu 2021 er um 6 ma.kr. sem er margföld sú fjárhæð sem fjallað er um í greinargerðinni.

Þá er það skynsamlegt að Lánasjóður sveitarfélaga hafi ekki heimildir til lánveitinga þegar um er að ræða fjárförf sem tengist samkeppnisrekstri.

*Halldóra Káradóttir,
sviðsstjóri fjármála- og áhættustýringarsviðs Reykjavíkurborgar*

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Skrifstofa Alþingis - nefndasvið
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 19. febrúar 2021

2102008SA KB/bg
Málalýkill: 00.63

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingar á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (sveitarfélög og kórónuveirufaraldur), 478. mál

Vísað er til tölvupósts frá nefndasviði Alþingis, dags. 4. febrúar sl., þar sem óskað er eftir umsögnum um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (sveitarfélög og kórónuveirufaraldur), 478. mál.

Frumvarpið var samið í samráði við sambandið og Lánasjóð sveitarfélaga ohf. og felur í sér breytingar til að gera sveitarfélögum betur kleift að takast á við afleiðingar Covid-19 faraldursins. Um er að ræða breytingar í fjórum liðum er snúa að fjármálareglum sveitarfélaga, ákvæðum sveitarstjórnarlaga um neyðarástand, innheimtu fasteignagjalda og auknum heimildum Lánasjóðsins til að lána sveitarfélögum vegna rekstrarhalla. Er þessi umsögn samin í samráði við Lánasjóð sveitarfélaga ohf.

Aukið svigrúm við innheimtu fasteignagjalda

Lagt er til að lögveðsréttur fasteignagjalda verði lengdur úr tveimur árum í fjögur. Sambærilegt ákvæði um lögveðsrétt var samþykkt í framhaldi af hrúni fjármálafyrirtækja árin 2008-2010. Einnig er lagt til að veita sveitarfélögum rýmri heimildir til að lækka eða fella niður dráttarvaxtakröfur á fasteignaskattskröfum en nokkur sveitarfélög hafa kallað eftir auknum heimildum til að koma til móts við gjaldendur fasteignaskatta er lent hafa í tekjufalli vegna kórónuveirufaraldursins. Til að virkja heimild til lækkunar og/eða niðurfellingar dráttarvaxta þurfa sveitarfélög að setja sér reglur þar sem tryggt er að jafnræðis sé gætt við beitingu ákvæðisins. Nánar er fjallað um um þau er sveitarfélög geta haft til hliðsjónar við gerð reglna í greinargerð og kemur skýrt fram að sveitarfélög hafa mikið svigrúm við útfærslu þeirra. Heimildin er þó eingöngu bundin við lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta og er því óheimilt að lækka eða fella niður fasteignagjöld nema í samræmi við aðrar lagaheimildir til lækkunar eða niðurfellingar fasteignagjalda.

Sambandið telur mikilvægt að ríkið leggi sitt af mörkum til að tryggja skilvirka afgreiðslu mála þegar kemur að því að afgreiða umsóknir um lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta. Sveitarfélög hafa ekki sama aðgang að rafrænum upplýsingum úr skattframtölum, launaupplýsingum, virðisaukaskattskýrslum og ársreikningum. Það hefur þær afleiðingar að mikill tími og kostnaður mun fara í úrvinnslu umsókna um lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta og minnkar það fjárhagslegt svigrúm sveitarfélaga til þess að koma til móts við umsækjendur um lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta. Því leggur sambandið til að sveitarfélögum verði heimilt að nýta sér útreikninga Skattsins á grundvelli laga um tekjufallsstyrki

nr. 118/2020. Útfærslan gæti verið á þá leið að Skatturinn gefi út vottorð um hversu hátt prósentuhlutfall tekjufall viðkomandi greiðenda fasteignaskatts er, í samræmi við lög um tekjufallsstyrki. Þannig er hægt að nýta núverandi tölvukerfi Skattsins í stað þess að 69 sveitarfélög þurfi að setja upp tölvukerfi fyrir skammtímaaðgerðir eða að öðrum kosti reikna handvirkt hvort skilyrði séu uppfyllt. Ítrekað er þó að hvert og eitt sveitarfélag þarf að setja eigin reglur um lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta vegna fasteignakrafna. Í þeim reglum er hægt að miða við sömu skilyrði og koma fram í lögum um tekjufallsstyrki, sömu skilyrði en breytt prósentuhlutfall (hærra eða lægra en 40% tekjufall) eða hugsanlega miða við önnur skilyrði og nýta sér þá ekki útreikninga Skattsins.

Sambandið leggur því til að 2. mgr. 3. gr. verði svohljóðandi (viðbót við nágildandi grein er skáletruð og undirstrikuð)

„Þrátt fyrir ákvæði 32. gr. er sveitarfélögum heimilt að lækka eða fella niður dráttarvexti á kröfur vegna fasteignaskatta sem lagðir eru á skv. c-lið 3. mgr. 3. gr., á árunum 2020-2022, hjá gjaldendum sem eiga við verulega rekstrarörðugleika að stríða vegna kórónuveirufaraldursins eða gjaldendum sem leigja húsnæði til rekstraraðila sem sömu skilyrði eiga við, á grundvelli reglna sem sveitarfélög setja sér. Sveitarfélögum er heimilt að fara fram á að umsækjendur um lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta á kröfur vegna fasteignaskatta leggi fram vottorð frá Skattinum þar sem fram kemur útreikningur á tekjufalli í samræmi við lög um tekjufallsstyrki nr. 118/2020.

Önnur ákvæði

Fjármál sveitarfélaga

Í mars sl. samþykkti Alþingi breytingar á sveitarstjórnarlögum er heimila sveitarfélögum að víkja frá skulda- og jafnvægisreglu 2. mgr. 64. gr. sveitarstjórnarlaga til ársins 2022 og nú er lagt til að framlengja þá heimild til ársins 2025. Einnig er lögfest heimild Lánasjóðsins til að veita lán til að mæta rekstrarhalla sveitarfélaga vegna kórónuveirufaraldursins, auk rekstrarhalla stofnana og fyrirtækja þeirra sem sinna lögmæltum verkefnum og eru ekki í samkeppnisrekstri. Er um mikilvægar lagabreytingar að ræða er gefa sveitarfélögum, stofnunum þeirra og fyrirtækjum, aukið svigrúm til að verja íbúa sveitarfélaga gegn neikvæðum áhrifum kórónaveirufaraldursins á starfsemi sveitarfélaga.

Ákvæði vegna neyðarástands

Með lögum nr. 18/2020 var samþykkt bráðabirgðaákvæði VI við sveitarstjórnarlög þar sem sveitarstjórnarráðherra var veitt heimild til að víkja frá tilteknum ákvæðum sveitarstjórnarlaga er varða stjórn sveitarfélags ef neyðarástand skapast. Umrætt bráðabirgðaákvæði féll úr gildi 31. desember sl. en núverandi ákvörðun samgöngu- og sveitarstjórnaráðuneytisins um að víkja frá tilteknum ákvæðum sveitarstjórnarlaga rennur út 31. mars n.k. Nú er lagt til að lögfesta sambærilegt ákvæði með þeim breytingum að betur er skilgreint hvaða ákvæðum megi víkja frá. Um er að ræða nauðsynlega lagabreytingu, ekki eingöngu vegna kórónuveirufaraldursins, heldur vegna neyðarástands er skapast getur t.d. vegna náttúruhamfara. Mikilvægt er að umrædd lagabreyting verði samþykkt áður en

núverandi ákvörðun ráðherra um að víkja frá tilteknum ákvæðum sveitarstjórnarlaga rennur út 31. mars n.k. en mjög óheppilegt er ef ekki verður hægt að funda áfram í fjarfundaformi meðan kórónuveiran takmarkar samveru fólks svo dæmi séu nefnd.

Að lokum

Frumvarpið var samið í góðri samvinnu ráðuneytisins, sambandsins og lánasjóðsins og er um mikilvægar lagabreytingar að ræða er gera sveitarfélögum kleift að halda úti nauðsynlegri þjónustu við íbúa sína og styðja við gjaldendur fasteignagjalda er hafa lent í tekjufalli vegna kórónuveirunnar. Hvatt er til þess að frumvarpið verði samþykkt að teknu tilliti til ofangreindra tillagna.

Virðingarfyllst

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Karl Björnsson', is written over a horizontal line.

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

Nefndasvið Alþingis
b.t. Samgöngu- og umhverfisnefndar
nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 18. febrúar 2021

Efni: Frumvarp til laga um breytingar á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (sveitarfélög og kórónuveirufaraldur), 478. mál.

Samtök atvinnulífsins (SA) taka til umsagnar frumvarp til breytingar á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga. SA gerir einkum athugasemdir varðandi þau atriði sem varða fjármálareglur sveitarfélaga og lög um opinber fjármál.

3.2. Fjármálareglur sveitarfélaga.

Í frumvarpinu er kveðið á um að heimild sveitarstjórna til að víkja frá skulda- og jafnvægisreglu 2. mgr. 64. gr. sveitarstjórnarlaga verði framlengd til ársins 2025. Markmið lagabreytingarinnar er að tryggja að sveitarfélög hafi svigrúm til að ráðast í auknar fjárfestingar og mæta aðsteðjandi vanda í rekstri vegna þeirra aðstæðna sem kórónuveirufaraldurinn hefur haft á íslenskt efnahagslíf og búskap hins opinbera, auk þess að samræma fjármálareglur sveitarfélaga við reglur sem gilda um fjármál ríkisins.

Þær breytingar sem lagðar eru til í frumvarpi þessu, sem felast í því að veita sveitarfélögum heimild til að víkja frá skilyrðum jafnvægisreglu og skuldareglu um fimm ára tímabil, gætu haft eftirfarandi neikvæðar afleiðingar í för með sér:

- Talsverðum hagvexti er spáð strax á árinu 2022, en verið er að leggja til að veita sveitarfélögum aukið svigrúm til fjárfestinga á árunum 2023-2025. Slík tilhögun er til þess fallin að auka á hagsveifluna, þvert á tilætlað markmið.
- Undanþágur frá mikilvægum fjármálareglum til langs tíma eru til þess fallnar að auka frekar á lausung í opinberum fjármálum og grafa undan trúverðugleika laganna.

Fjármálareglur hafa ekki tryggt nægjanlegt aðhald

Lög um opinber fjármál voru stórt framfaraskref í átt að aukinni ábyrgð í fjármálastjórn hins opinbera. Tilgangur þeirra er að auka traust til rekstrar hins opinbera og því eðli máls samkvæmt varhugavert að veita víðtækar og langvarandi undanþágur frá þeim reglum sem markaðar voru í lögunum, eins og lagt er til í frumvarpi þessu. Óútskýrt er í frumvarpinu af hverju veita þarf sveitarfélögum sérstaka undanþágu þegar gerð hefur verið breyting til bráðabirgða á lögum um opinber fjármál sem taka til rekstrar bæði ríkis og sveitarfélaga. Hinn mikli hallarekstur ríkissjóðs er meðal annars tilkominn vegna aðgerða sem styðja beint við rekstur sveitarfélaga.

Hið opinbera getur beitt fjármálum sínum með þeim hætti að dregið sé úr hagsveiflum. Í þessu samhengi er einkum þrennt sem hafa ber í huga:

1. Leggja þarf mat á hvort verið sé að lengja í niðursveiflum með því að fresta nauðsynlegri aðlögun.
2. Huga þarf að því hvort þær reglur sem stuðst er við tryggi samhverfu að því leyti að nægilegum afgangi sé skilað á uppgangstímum. Þannig væri betur hægt að styðja við þjóðarþúið í niðursveiflu án óhóflegrar lántöku.
3. Gæta þarf þess að fjármál hins opinbera leggist ekki á sveif með uppsveiflunni þannig að aðgerðir yfirvalda virki þvert á tilætluð áhrif.

Ef veitt er aukið svigrúm vegna áfalla hlýtur að koma til álita að gera samhliða ríkari kröfur um afgang á uppgangstímum. Það er miður að eftir mikil uppgangsár hafi svo gott sem engir varasjóðir né viðbragðsáætlanir verið til staðar hjá sveitarfélögum til að takast á við efnahagsáföll. SA telja þær aðstæður sem nú eru uppi því sýna enn frekar fram á nauðsyn útgjaldareglna til viðbótar við jafnvægisreglu og skuldareglu, eins og samtökin hafa ítrekað bent á^{1,2,3}. Slíkar reglur myndu stuðla að virkari forgangsriðun og mikilvægum kerfisbreytingum í rekstri hins opinbera. Best færi á því að reglurnar væru einfaldar og gagnsæjar til að tryggja auðveldu eftirfylgni þeirra.

Dæmi um útgjaldareglu: Nafnvöxtur útgjalda sveitarfélaga að frádregnum vaxtagjöldum vaxi ekki umfram langtíma meðalhagvöxt (2,5%) að viðbættu verðbólguþéttum Seðlabankans (2,5%).

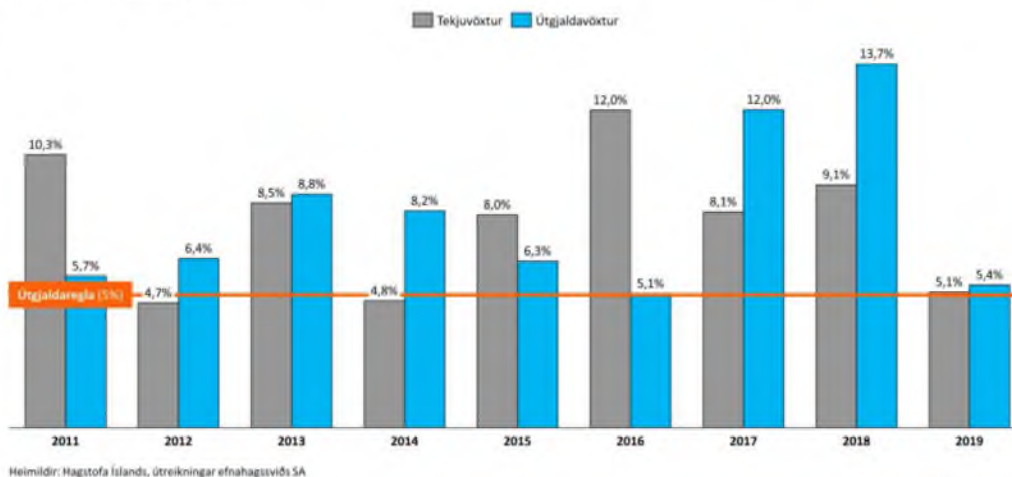
¹ <https://sa.is/media/26981/006-mal-umsogn-sa-opinber-fjarmal-skilyrði-um-heildarjofnud-og-skuldahlutfall.pdf>

² <https://sa.is/media/26969/umsogn-sa-um-fjarlog-2021-og-fjarmalaaetlun-2021-2025.pdf>

³ <https://sa.is/media/26685/001-mal-umsogn-sa-fjarlagafrumvarp-2019.pdf>

Útgjalda- og tekjuvöxtur sveitarfélaga sl. hagvaxtarskeið og útgjaldaregla

Nafnvöxtur gjalda (að frádræmum vaxtagjöldum) og tekna sveitarfélaga og vöxtur útgjalda ef stuðst hefði verið við útgjaldareglu m.v. 2,5% meðalhagvöxt að viðbættu 2,5% verðbólguámarkmiði Seðlabanka Íslands.

Ljóst er að útgjaldaregla hefði stuðlað að meira aðhaldi í rekstri en núverandi fjármálareglur einar og sér. Eðli máls samkvæmt aukast skatttekjur þegar vel árar, sem skapar svigrúm til aukinna útgjalda til skamms tíma, en auknum tekjum fylgir gjarnan hávær krafa um aukin útgjöld sem eiga það til að verða varanleg. Slík þróun er ósjálfbær. Núverandi jafnvægisregla tryggir ekki aðhaldssama fjármálastjórn á uppgangstímum eins og sagan sýnir.

Stilla þarf af hvata sem staðið er frammi fyrir þegar sýslað er með almanna fé

Skattgreiðendur eiga mikið undir því að hvatar í rekstri hins opinbera séu rétt stilltir m.t.t. þess hvernig beri að fara með almanna fé. Á þessu er skortur í dag enda eru engar beinar afleiðingar til staðar þegar viðmið eða reglur eru ekki höfð í heiðri. Hér væri t.a.m. hægt að líta til nágrannalanda þar sem til koma takmarkanir á fjárstuðningi ríkisins á komandi tímabilum ef farið er út fyrir þær reglur og viðmið sem sett eru.⁴ Fjárhagslegt sjálfstæði sveitarfélaga hér á landi er mikið og því ætti síður að vera þörf fyrir ríkisaðstoð þegar illa árar.

Þegar veitt er aukið svigrúm til lántöku eða hallarekstrar yfir svo langt tímabil sem hér um ræðir væri eðlilegt að samhliða væru gerðar einhvers konar kröfur um aðhald eða hagræðingu á útgjaldahlið á tímabilinu. Eins og sjá má af fjármálaáætlun sér ekki fyrir endann á hallarekstri og skuldasöfnun hins opinbera nema gripið sé til sérstakra

⁴ Sjá t.d. fyrirkomulag fjármálareglna sveitarfélaga í Danmörku: <https://im.dk/arbejdsmraader/kommunal-og-regionaloekonomi/budgetsamarbejde/budgetlov-og-sanktionsregler/>

ráðstafana fyrir tugi milljarða sem að svo stöddu eru algjörlega óútfærðar. Jafnvel þó slíkar ráðstafanir næðu fram að ganga eru enn horfur á undirliggjandi hallarekstri. Af þessu ætti að vera ljóst að samhliða auknu svigrúmi til hallarekstrar og lántöku þurfa að fylgja trúverðugar áætlanir um tiltekt í rekstri svo sjálfbærni fjármála hins opinbera sé ekki ógnað.

Heimildir: Fjármálaáætlun fyrir árin 2021-2025

Lausung í ríkisfjármálum á uppgangstímum getur virkað þvert á tilætluð áhrif hagsveifludempunar

Mat á áhrifum: *"Tillaga frumvarpsins sem heimilar sveitarfélögum að víkja frá jafnvægis- og skuldareglu sveitarstjórnarlaga til lengri tíma en nú er kveðið á um í lögum mun hafa þau áhrif að sveitarfélög hafa meira svigrúm til að ráðast í frekari fjárfestingar."*

Aðgerðir yfirvalda hafa miðað að því að bæta það sem talið var að yrði skammvinnt tjón. Spyrja má hvort réttlætanlegt sé að djúp og skörp niðursveifla leiði til slíks langvarandi tjóns í fjármálum hins opinbera þannig að víkja megi til hliðar um fimm ára skeið öllum reglum sem tryggja eigi aðhald í rekstri eins og lagt er til í lagasetningu þessari. Sjá má að tilgangurinn er meðal annars sá að greiða götu sveitarfélaga til fjármögnunar vegna *nýlegra* áforma um stórauðna fjárfestingu. Setja má spurningarmerki við að verið sé að fela sveitarfélögum hagstjórnarlegt hlutverk þegar þau eiga ekki fyrir slíkum fjárfestingum, né í raun grunnþjónustu.

Þá vilja SA einnig ítreka nauðsyn þess að tryggja gæði og arðsemi þeirra fjárfestinga sem ráðist er í fyrir almanna fé. Til bóta væri ef aukið gagnsæi ríkti um forgangsörðun og arðsemisútreikninga þeirra verkefna sem hið opinbera undirgengst. Að auki ber sérstaklega að vara við því að verið sé að lengja heimildir til viðbragða við kreppu sem gæti orðið skammvinn. Gæta þarf þess að áformin séu ekki til þess fallin að auka á uppsveifluna, þvert á tilætluð áhrif um dæmpun hagsveiflu.

Um einstaka greinar frumvarpsins: “Með lögum nr. [25/2020](#) var bætt við bráðabirgðaákvæði í sveitarstjórnarlög sem kveður á um að við rekstur sveitarfélags þurfi sveitarstjórn ekki að fullnægja þeim tveimur skilyrðum sem kveðið er á um í 2. mgr. 64. gr. sveitarstjórnarlaga við rekstur sveitarfélags árin 2020, 2021 og 2022. Annars vegar er um að ræða skilyrði að samanlögð heildarútgjöld til rekstrar A- og B-hluta í reikningsskilum skv. 60. gr. séu á hverju þriggja ára tímabili ekki hærri en sem nemur samanlögðum reglulegum tekjum eða það sem nefnt hefur verið jafnvægisreglan. Hins vegar er um að ræða það skilyrði að heildarskuldbindingar A- og B-hluta í reikningsskilum skv. 60. gr. séu ekki hærri en sem nemur 150% af reglulegum tekjum eða það sem nefnt hefur verið skuldareglan. Bæði skilyrðin eru hluti af þeirri meginreglu sveitarstjórnarréttar sem fram kemur í 1. mgr. 64. gr. og mælir fyrir um að **sveitarstjórn ber að sjá til þess að rekstri, fjárfestingum og ráðstöfun eigna og sjóða sé þannig hagað á hverjum tíma að sveitarfélagið muni til framtíðar geta sinnt skyldubundnum verkefnum sínum.**”

Yfirvöld láta fjármálastofnanir undirgangast álagspróf til að tryggja að reksturinn standist áföll í rekstri. Það væri eðlilegt ef yfirvöld gerðu einnig slíka kröfu til síns eigin rekstrar, þar með talið sveitarfélaga, enda er þar um að ræða sameiginlega sjóði sem standa undir mikilvægustu grunnþjónustu samfélagsins.

Þó að opinberir aðilar eigi ef til vill auðveldara aðgengi að lánsfjármagni en flestir aðrir er ekki þar með sagt að aukin skuldsetning sé ávallt svarið við rekstrarerfiðleikum hins opinbera. Skynsamlegt gæti verið fyrir ríkissjóð og sveitarfélög að huga að viðbrögðum við áföllum áður en þau eiga sér stað og taka meira tillit til slíkrar áhættu við hönnun laga um opinber fjármál og fjárhagsáætlana, svo sem með innleiðingu útgjaldareglu. Þá þurfa að liggja fyrir trúverðugar áætlanir um aðhald í rekstri. Þannig væri hægt að forðast að gera tíðar breytingar á lögnum sem rýra gildi þeirra og trúverðuleika.

Samtök atvinnulífsins vilja ítreka þau varnaðarorð að miklar tilslakanir í aðhaldi opinberra fjármála yfir svo langt tímabil sem hér er lagt til hafa í för með sér aukna hættu á áframhaldandi rekstrarerfiðleikum og openslu á næsta uppgangstímabili. Slíkar aðgerðir ganga gegn grunngildum laga um opinber fjármál. SA vonast til þess að ofangreindar ábendingar verði hafðar til hliðsjónar í áframhaldandi vinnu við endurskoðun á fjármálakafla sveitarstjórnarlaga sem og við ákvarðanir er varða opinber fjármál almennt.

Virðingarfyllt,

Anna Hrefna Ingimundardóttir
Forstöðumaður efnahagssviðs SA

FHG

Nefndarsvið Alþingis
Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8 – 10
101 Reykjavík

Reykjavík 12. febrúar 2021

Efni: Umsögn um frumvarpi til breytingu á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (sveitarfélög og kórónuveirufaraldur), mál 478.

Samtök ferðaþjónustunnar – SAF og Fyrirtæki í Hótel og gistipjónustu – FHG (samtökin) vísa til tölvupósts umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis frá 4. febrúar 2021, þar sem óskað er eftir að samtökin veittu umsögn um frumvarp til breytingu á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (sveitarfélög og kórónuveirufaraldur), mál nr. 478. Með frumvarpinu er ætlunin að víkja fjármálareglum sveitarstjórnarlaga til hliðar, auka heimildir Lánasjóðs sveitarfélaga til að lána sveitarfélögum vegna rekstrarhalla og veita sveitarfélögum aukið svigrúm við innheimtu fasteignagjalda. Frumvarpsdrögin hafa verið tekin til skoðunar á vettvangi samtakanna og vilja samtökin koma með eftirfarandi ábendingar.

Fasteignaskattur og dráttarvextir

Í II. kafla frumvarpsins eru lögð til tvö ákvæði til bráðabirgða við lög um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 4/1995. Annars vegar er lagt til að gildistími lögveða í fasteign vegna greiðslna fasteignaskatts vegna áranna 2020 til 2022 verði lengdur í fjögur ár í stað tveggja og hins vegar að sveitarfélögum verði heimilt að lækka eða fella niður dráttarvexti á kröfu vegna vangreiðslu fyrrgreindra fasteignaskatta vegna sömu ára hjá gjaldendum sem eiga við verulega rekstrarörðugleika að stríða vegna kórónuveirufaraldursins eða gjaldendum sem leigja húsnæði til rekstraraðila þar sem sömu skilyrði eiga við.

Samtökin telja að fyrirhugaðar breytingar séu mjög jákvæðar, mikilvægar og nauðsynlegar. Fjöldi atvinnurekenda, sérstaklega atvinnurekendur í ferðaþjónustu, hafa átt við verulega rekstrarörðugleika að stríða af völdum kórónuveirufaraldursins. Aðgerðir stjórnvalda og sveitarfélaga á þessum tímum þurfa að vera með þeim hætti að tryggja að atvinnulífið sé í stakk búið til þess að taka kröftuglega við sér þegar áhrif heimsfaraldursins taka að réna og viðspyrnan hefst.

Samtökin telja að fyrirtæki sem eru að koma útúr kórónuveirufaraldrinum með auknar skuldir og engar tekjur um lengri tíma þurfi að fá niðurfellingu á stórum hluta þeirra skulda sem hafa safnast upp þann tíma sem för ferðamanna til og frá landinu hefur verið og verður miklum takmörkunum háð. Því er sú viðleitni stjórnvalda sem endurspeglast í þessu frumvarpi nauðsynleg til þess að liðka fyrir úrlausn skuldavanda fyrirtækjanna og yta undir að þau geti vaxið hratt á ný eftir þetta erfiða rekstrarár.

Reglur sveitarfélaga að lækka eða fella niður dráttarvexti

Samtökin telja að lögin og áhrif þeirra standa og falla með þeim reglum sem sveitarfélögin setja í kjölfar þessarar lagabreytingar. Ef sveitarfélögin setja sér ekki almennar reglur um hvenær sé heimilt að fella niður eða lækka dráttarvexti þá verða áhrif þessarar lagabreytingar mun minni en lagt er upp með. Í frumvarpinu segir:

Engu að síður er mikilvægt að sveitarfélög setji sér hlutlægar og skýrar reglur til að tryggja að jafnræðis verði gætt og að sambærileg mál fái sambærilega meðferð innan sama sveitarfélags. Þess ber að geta að ekkert mæli því í mót að sveitarfélög setji sér sameiginlegar reglur í þessum efnum telji þau ástæðu til.

Samtökin taka undir þessi orð. Hins vegar vilja samtökin ítreka ósk sína að það væri betra að það yrði sett skylda á sveitarfélögin að setja slíkar reglur sem byggjast á almennum viðmiðum og þær verði sameiginlegar, enda á ekki að mismuna atvinnurekendum, eftir því í hvaða sveitarfélagi fasteign atvinnurekanda er staðsett. Samtökin mælast eindregið til að löggjafinn taki af skarið með það við afgreiðslu frumvarpsins.

Önnur ákvæði

Samtökin taka undir önnur ákvæði frumvarpsins og telja þau mikilvægan þátt í að heildarmarkmiði lagabreytinganna verði náð.

Lokaorð

Samtökin fagna frumvarpinu og telja mikilvægt að frumvarpið verði samþykkt sem allra fyrst. Það að greiða fyrir því að sveitarfélög hafi kost á að koma til móts við fyrirtæki í ferðapjónustu er mikilvægt skref í átt að því að aflétta þeirri óvissu sem fyrirtækin búa við í dag. Hver vika sem líður getur skipt máli þar.

Virðingarfyllst

f.h. Samtök ferðapjónustunnar

Jóhannes Þór Skúlason

f.h. Fyrirtæki í hótél- og gistiþjónustu

Kristófer Oliversson

Vísað er til tölvupósts samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytissins, dags. 23. desember sl., þar sem vakin er athygli á drögum að frumvarpi í samráðsgátt Stjórnarráðsins, um breytingar á ýmsum lögum vegna áhrifa Covid-19 á sveitarfélög. Jafnframt er vísað til tölvupósts frá nefndasviði Alþingis dags. 4. febrúar sl., þar sem óskað er eftir umsögn um frumvarpið og frestur dags. 18. febrúar nk.

Bæjarráð Vestmannaeyja fjallaði um drögin að frumvarpinu á fundi sínum þann 13. janúar sl. Bæjarráð tekur undir frumvarpið í öllum meginatriðum eins og það var framsett í samráðsgátt stjórnvalda og umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga sem sent var í samráðsgáttina.

Angantýr Einarsson
Framkvæmdastjóri stjórnsýslu- og fjármálasviðs
Vestmannaeyjabæjar